

QVAESTIO-
NES

AVREAE AC SELE-
CTISSIMAE OMNIVM PRAE-
STANTISSIMORVM, NEC NON EX-
cellentissimorum, tam veterum quām recentium, tum
Pontificij, tum Cæsarei Iuris Doctorum: Summo stu-
dio, summōque labore collectæ, ac in III. Libros
distincte ab insigni ac eximio Iu-
risperito,

Petro Joanne Ancharano.

OMNIBVS IVRISCONSULTIS, ET IN VTRQ-
ue foro & censibus, & in Schola docentibus, Aduocatis,
Procuratoribus, Syndicis, Iuriis, candidatis ap-
primè utiles, ac necessarie.

HVIC EDITIONI IAM LIBER QVARTVS IVRISCON-
sulticissimi D. Gallicimi Onciati, Academicas Questiones con-
tinens, accessit. Antea tam locupletè pusquam in lucem
prolata, ac in unum volumen con-
gessae.

CVM INDICE ACCVRATISSIMO ADIECTO.

FRANCOFORTI AD
Mainum.
M. D. LXXXL

COLL. SOC. IESV SALM. EX DONO REGVM.

MAGNIFICO, AMPLIS-
SIMO, ATQVE CLARISSIMO
VIRO D. IACOBO SCHVVRTZ, I. C. EMINEN-
TISSIMO, ILLVSTRIVM ATQVE GENEROSORVM COMI-
tum ac Dominorum, D. Ioannis Comitis in Nassau, Catenelenbogen, Vianden & Dietz, &c.
Inclytæ quoq; D. Philippi Ludouici, pia et q; glorioz memorie, Comitis in Hanau,
Domini in Minzenberg, &c sobolis hæredis à consilijs primo: D.
& patrono suo fidelissimo, atque integrissimo, ob-
seruantæ studio colendissimo,
S. D.

V M A Pompilius, viri magnifici, antecessores clarissimi, apud Romanos primus fidei instaurator: Aristides cognomento Iustus apud Athenienses iustitiae cultor erat: quorum ille quidem fero ces, acresq; Roma. iuuentutis spiritus atque animos introducta fidei sanctitate, incusso que Deorum metu emolliendos atque mansuefaciendos: hic vero omnem totius Atheniensium vitæ periodum, vna, pari, eademq; recte mente, ad vnum, pat idemque iustitiae, non vacillante trutinæ indice, æquilibrium, omni iniquitatis labo reiecta, tam honeste, quam piè dirigendam atq; componendam censebat. Vterque & fidei & iustitiae sanè, vterque reipub. honestatisq; cultor erat religiosissimus. Magna igitur nobis etiam nunc in communi vita, ciuiliq; societate, qua inuicem fruimur, fides religio esse debet: quæ viutis Reipub. neruus & verum, Tullio teste, iustitiae fundamentum est: Sine iustitia quoq; nullam quantulamcunque domum, nedum Rempub. constare posse, Mactobius lib. 1. de somnio Scipionis affirmat. Fidem enim sanctissimum humani pectoris bonum Seneca: iustitiaq; principis populorum pacem, tutamen partiae, immunitatem plebis, atque gentis nutrimentum, nec non hominum gaudium Cyprianus lib. 12. de abusionibus docet. Vnde neq; vllæ res aliae vehementius Rempub. continent, quam fides & iustitia. Fides iustitiae fundamentum: iustitia fidei comes: utraque Reipub. ciuiliu[m]q; actionum concinna atque pulchra conglutinatio est. Adeo fidei iustitia: adeo iustitiae fides amica: adeoq; vtriq; & infidelitatis & injustitiae labes inimica est. Neutra enim ipso naturæ ductu veritati vñquam aduersari gnata: vñque adeo duas in vna Repub. pari dignitate dominari Reginas æquum iudico. Quoniam sine fide & iustitia Reipub. nulla sanitas: eaque demum magna, firma, felixq; ciuitas atq; Respub. Aristot. 3. pol. videtur: quæ viris optimis, optimis quoq; legibus regitur. Quemadmodum enim olim domi fides atque industria, foris iustum imperium, animus in cōsulendo liber, nec delicto, nec libidini obnoxius Romanorum Rempub. magnam fecit: Sic nunc quoque nostra Respub. si ea ex Pythagorico Senatu viros bonos, Senatores prudentes, ciuesq; concordes habeat, si ciues magistratui obedient, magistratus autem legibus, in optimo statu putanda est. Vbi vero fides & iustitia à Repub. exulant, ipsam tandem Rempub. labi atque corruere necesse est. Namque fidem violenta audacia periurium, iusticiam iniusticia oppugnant: nihilque iuri, adeoq; fidei, sed fidem politam

CLARISSIMI IVRISCONS. PETRI IOANNIS ANCHARANI REGIENSIS, FAMILIARVM IV- RIS QVESTIONVM.

LIBER PRIMVS.

S U M M A R I A.

- 1 Confessio soluti nangid sit probatio vera solutionis.
- 2 Fidctionem à veritate offuscaro.
- 3 Causa dicitur criminalis, quando pena applicatur fisco, vel Reipab.
- 4 Statutum, sive leges debere intelligi secundum naturalia ritua, sub quo situantur.
- 5 Causa dicitur criminalis respectu penae applicatice fisca, & dicitur civilis respectu penae parti applicativa, & sic mixta potest appellari.
- 6 Causa dicitur criminalis, quando in libello appositorum est verbum, Accuso te.
- 7 Confessio extra judicialis in criminalibus non prodeit ad condemnandum, sed solum facit indicium ad torturam.
- 8 Agenti ad partam propter petitionem debitum soluti incumbit probare, quod unum debitum tantum fuerit contractum.
- 9 Probatio appellatione in causa criminalibus non venit probatio, que sit per confessionem.
- 10 Statutorum verba stricte, & secundum verum significatum accipienda.
- 11 Confessionem non esse probationem, sed relevationem ab ente probandi secundum verissimam opinionem.
- 12 Verba statutorum habentia duo significata in strictione esse accipienda.
- 13 Statutum, quod tenet hereditas delata, si heres moriatur ante actionem hereditatem, transmittatur ad questionem, heredes, habet locum tantum in hereditate strictile delata.
- 14 Solvere verbum accipitur propriè, & impropriè.
- 15 Confessio, habuisse, & recipisse solum inducit probationem liberacionis.
- 16 Verba statutorum accipienda in vero, & simplici significatu.
- 17 Declaratio dictorum Castri. in conf. 64.
- 18 Acceptilacionis verbum, & iuramentum in instrumentis positum habet vim solutionis.
- 19 Iuramentum secundum communem opinionem non est propriè probatio.

QVAESTIO I.

E R I T O R à petitione creditoris in indicio absolutus, qui sibi alijs centum aureos crediderat, eo quia probuerat eundem creditorem coram testibus affirmasse se fuisse ab ipso de scutis centū satisfactum, quos sibi debebat, accusauerat dictum creditorem apud iudicem, quod petierat ab ipso debitum scutorū centum solutum, in scutorū que eundem condemnari in peccatis statuti Regij. Extat namq; in 3. lib. statutorum Regij statutum sub rub. de pena petentis debitum solutum, quod dispositum, si quis petierit debitum solutum, & r̄sq; ad litem contestari per se uerterit in petendo, si probata fuerit solutio, puniatur in scutis 10. Communi Regij, & in duplū parti à qua illud tale debitum petitum fuerit &c. Vnde interrogatus quid ego in huiusmodi specie facti sentirem, respondi reuni esse absoluendum. Namq; licet dicant Doct. quod t̄ confessio de soluto sit probatio vera solutionis, & non ficta solutionis. I. Publia. in f. 8. deposit. seu relevatione à probatione vera solutionis, ut per Io. And. in rub. de confessi. in nouella, & sequitur Castri. cōf. 64. nn. 1. vol. 1. vbi infert, quod si confessio soluti probat verā solutionem, nō potest dici ficta solutionis. Quia t̄ veritas, & fictio simul concurrere nō possunt, imò veritas fictiōnē offuscat, quando tendunt ad idem per l. filio quē pater. ff. de lib. & posthu. & videtur reum accusatiū incidisse in dictas peccatis statut. Prædictis tamen haud aduersantibus contrarium verius esse existimauit, cū ista causa esset criminalis, t̄ tum propter applicationē penae fisco. Ioan. Cephal. conf. 146. nn. 21. & cōf. 35. nn. 31. vol. 1. & Villalobos de cōmuni opin. litera C, num. 29. & Soc. conf. 99. nn. 26. vol. 2. vbi de cōmuni opin. seu Reip. quo casu causā dicitur esse criminalis, ut per Bald. & in d. l. si qua per calumniam. C. de episc. &

A cler.

GVILIELMI ON- CIACI IVRISCONSVL- TI QVAE STIONES ACADEMICAE.

IN QVIBVS PRAE-
TER EXQVISITAM PRO-
POSITARVM LEGVM VIM
mentemque noua, subtili & eleganti con-
sideratione permulta Catherini Pobelli, Se-
natus Sabaudiz olim Präsidis, responsa ex-
temporanea, singularia illa quidem, eiudemque
Senatus arresta breuiter, per-
spicue tamen & vtiliter, nec po-
nitenda lectione con-
tinentur.

M. D.

LXXXI.

Francofurti ad
Menum.

Fft

D. RENATO LYOBAR
DO CASTELARIO. IN SENA,
TV SABAVDIAE PRAESIDI

GWILIELMVS ONCIACVS. S.

ATHERINVS POBELLVS, qui tibi (Præses amplissime) coniunctissimus, & amantissim. vixit: à te familiari colloquio aliquando præmonitus, vt talentum illi eximum à summo Deo creditum scriptis tractaret, atque doceret, posterorum causa: respondit, nihil sibi quod scriberet inauditum, dicique nihil posse, quod dictum non eset prius. Multa disertè tu quidem, longaq; disputatione, vt sententia de cederet, instruendoq; operi addiceretur perorabas: at frustra: fatis enim immoto tandem instituto cessit. Fateor, nec tamen hominum cecidisse animis. Quid enim summus ille vir Principi charissimus, de republica benemeritus, senatus amplissimi primarius Præses meritissimus, liberorum clarissima propagine fœlicissimus, indicio, & memoria mirabilis, hominum memoria labi poterit? Nihil igitur illi cum libitina: qui vixit & ipse longæus, vnde quaque fœlix, & tandem cœlo donandus erat. Hæc autem vt tempulicam, suoque omittam, summopere est nostra iuri prudentiæ deploranda labes: præterquam enim, vt licet ferè inuitus concederim, dici nihil posse quod dictum non fuerit prius, pleraque in dies tum cæteris disciplinis, tum maximè forensibus occurunt, quæ aut antiquis dicta obscurius, aut nostris inaudita seculis inductionis aut similitudinis, nonam interpretationem admittunt, expressi juris penuria. Itaque vt eleganter Marrianus ex Celso retulit, omne artificium incrementum accipit, & omnes adhuc dicere possumus. Id enim humanæ naturæ conuenit: cui equidem scientiarum harentem terminum, quem ultra citraq; consistere non possit, exquirere fas est, eoque nocturna versare manu, versare diurna, concessit summus cælitum pater: at ne tamen assequeretur, crassa compagine sublime ingenium involuit, nihilominus, mehercule, nobiscum actum mitius. Quid enim, cum ille rerum principium & finis, velut diuisio imperio constituēda artificiorum principia quedam permiserit, conseruarum sibi finem temere querimur? Hinc, seu mentis agitatione tenacissima, seu actione perpetua, pernoscendis disciplinis institutū conferamus omnes: non omnes tamen omnia possumus. Hinc itidem immensa licet volumina scribant alij, alij immensa perlengant, necdum tamen finitum, perfectumq; numerum, vndequaq; absolutum, infinitis volumini bus contineri norunt: vt merito huc carmen illud Virgil. referam:

Sed neque quam multa species, nec nomina que sint
Est numerus, neque enim numero comprehendere referit,
Quem qui scire velit, Libyci velit è quoris idem
Discre, quam multe Zephyro turbulentur arenae.

Planè ne laborem improbum, frustra superis pretij loco pendamus: longa rerum obseruatione, multoq; studio, vecunque larentem scopum collimare non possimus: velut tamen iactatum per nubila cogitatione aliquanto proximiores attigisse, hoc præcipua, summaq; nostri parte sufficiat. Illud enim scitum est, nec obseruationis ambiguae exemplo, vt quo magis eorum quæ intellectu percipiuntur, absolute nobis illucescit cognitio, ad eamque accedimus: tunc maximè ad superos quoque accedere videamur, ac velut postliminio in patriam reuocati, quām assidua contemplatione, perpolitū acumen ingenij iam ferè conspiciat, ingrediatur, atq; teneat, vt ita discentes adhuc

G V I L I E L M I O N C I A C I I V R I S C O N S . Q V A E S T I O N E S A C A D E M I C A E.

S P M M A R I Y M.

1. Possessione acquirende & amittendae ratio.
2. Quid bac diversa sit à dominio.
3. Quis sit intellectus & differentia. I. si quis vi. ff. de acqui-
renda possessione.

Q V A E S T I O . I.

A V L V S in L 3. s. in amitten-
da. ff. de acquir. possess. scri-
bit. In amittenda possessione affectionem eius qui pos-
sideret intuendam esse. vt si in
fundo sis. & tamē nolis cum
possidere. pretinus amittas
possessionem: coque amitti
animo solo. quamvis acquiri non possit. Quare-
bat Paludanus. quid ita at enim contrā non ali-
ter amitti videbatur. quām si quem admodum cor-
pore & animo questia erat. ita in utrūque in con-
trarium actum fuerit. I. quemadmodum. eod. tit.
I. ferè. ff. de re iudic. I. nihil tam naturale ff. de ver-
borum signific. Respondi. possessionem animo &
corpore qualitate ne per singula momenta & con-
tinuo necesse sit corpore retinillere. animo solo
retineri. I. peregre. ff. de acquirenda possess. I. s. si
quis tamen. ff. de vi & vi armis. Idcirco animo solo
amitti posse. si amittenda possessionis causa à no-
bis proficiuntur. vt cum primum nolle nos possi-
dere constituimus: quia licet corpus in re sit. ta-
men cum animo destitutus. nihil possessioni re-
tinende confer. vt nec acquirenda conferret ab
initio. I. qui iure familiaritatis. eo. verū non ita
alterius factō à me possessionem amissam dici: vt
enim alterius queratur. corpore & animo opus est.
sic sicut in meam & corporalem. & animi posses-
sionem. ab altero actu esse planè conuenit: sci-
licet vt is in possessionem corporalem corpore
immissus sit. seu apprehensione. præterea animo
possidendi. coque possessionis utriusque vim nul-
lam mihi reliquerit. sibi autem utrūque que-
ritur. Sed cū ipse eo sim animo vt nolim posside-
re amplius. satis me corporis amississe posses-
sionem scire debui. cum fuerit illa animi velut acces-
soria tantum. vt non interficit me corpore rei in-

cumbere. an & corpore quoque à te abesse solo
nanque corpore rem possideri non magis dici-
mus. quām ipso mortui hominis cadaverē: vt ferè
ea specie non aliter doceri potuerit amitti posses-
sionem quām animo. cuius delinatione prece-
dente possessioni contraria. corporis nullasit ei-
fideratio fuisse autem necessariam in acquisitione
lex ait. sed cū animo quoque quæsita reposita
fuerit conservationis causa. probabile est ita
scriptum. vt solo animo amitteretur. Rarum in
dominio quod contrariū vulneris Vlpianus que-
stum est. Sie enim ille in L. si quis vi. ff. de acquir.
possess. dominium nihilominus eius manet. qui
dominus esse non vult. possessio autem recedit.
vt quisque constituit nolle possidere: dicebam do-
minum non amitti. ab eo qui id amittere voluit
possessione retenta: quæsententia cum omnibus
ferè communis sit. à Paludano tamen utcunque
suspectissima habita. Quid ipse in ea controveneret
statueret quæsita respondit. cum qui dominium
abdicare valuit. nequaquam at multo minus pos-
sessionem retinuisse: si securus. nondū desistit animum
domini. Frustraq[ue] id contendere Barro. ex l. 2 ff. pro derelicto. vbi quilibet se nolle domi-
num esse constituit. h[ec] sola animi delinatione do-
minum amississe dicitur: quis licet fundus p[er] de-
relicto habitus alterius non sit. donec ab eo occi-
patus fuerit d. l. 2. h[ec] tamen dominum posses-
sionem retinuisse nulla intris cogit necessitas. Ve-
rū enim Bonetus abrepto dilectā loco: quid
ioquid h[ec] dominij argumentatio ad posses-
sionem pertinet: cū nihil habeat commune pro-
prietas. cum possessione. possitque alter esse pos-
sessor. & non dominus: at contra dominus. & non
possessor. & res à nullo possideri. que verè species
est tituli pro derelicto. Et sanè qui pro derelicto
rem habet. nec eam possidere intendit. s. hoc am-
plius insit. de rerum diuisione. sed simul intelli-
gitur voluisse alicuius fieri. I. si id quod. ff. pro de-
relicto. vt non eo dominum non amiserit. in L. si
quis vi: quod possessionem retinet ex Barro. op-
pinione. quam vt præ autoritate defendere mō-
uebam equidem multa: sed ecce me tandem ab ea
3 Paludanus autocamit. Sic ille. au eo deprehenda-
tur differentia. quod possessio plurimum facit et.
I. denique. versic. possessio autem plurimum facit

IMPRESSVM FRANCOFORTI AD MOENVM,
apud Ioannem Feyerabendt, Impensis Sigis-
mundi Feyerabenij.

Anno M. D. LXXXI.